

संकेतांक क्र.20070412155458001

अपंग व्यक्ती(समानसंधी,संपूर्ण सहभाग व हक्काचे संरक्षण)अधिनियम १९९५ नुसार सार्वजनिक बांधकाम विभागातील गट "अ" आणि गट "ब" मधील पदावर शारीरिक दृष्ट्या अपंगासाठी आरक्षण ठेवणे /सूट देणेबाबत.
आधीच्या शासन निर्णयात सुधारणा करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन,
सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक-अपंग २००५/प्र.क्र.१०२/सेवा-३.
मंत्रालय,मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक - ३-१०-२००५

- वाचा-
- १) अपंग व्यक्ती (समानसंधी, संपूर्ण सहभाग व हक्काचे संरक्षण) अधिनियम १९९५.
 - २) शासन परिपत्रक, सा.प्र.वि.क्रमांक एसआरव्ही १०९८/प्र.क्र.१२/१६ अ, दिनांक २/५/१९९८
 - ३) शासन निर्णय, सा. बां. विभाग/क्रमांक-आरक्षण १०९७/ प्र.क्र.२३५/ सेवा-३, दिनांक १८/८/१९९८.
 - ४) शासन परिपत्रक सा.प्र.विभाग क्रमांक-अपंग १००१/६१/प्र.क्र.३६/२००२/१६अ, दिनांक १०/५/२००२.
 - ५) शासन निर्णय सार्वजनिक बांधकाम विभाग क्रमांक-अपंग २००२/ प्र.क्र.३२३/ सेवा-३, दि.१८/१२/२००३.

प्रस्तावना-

अपंग व्यक्ती (समानसंधी, संपूर्ण सहभाग व हक्काचे संरक्षण) अधिनियम १९९५ नुसार सा. बां. विभागातील "गट-अ" आणि "गट-ब" मधील तांत्रिक पदांना, अपंग आरक्षण, संदर्भातील शासन निर्णय दिनांक १८.१२.२००३ नुसार विहीत करण्यात आले आहे. मा. उच्च न्यायालयाने, याचिका क्र.१२९/०३ च्या सुनावणी प्रसंगी, अपंगासाठी सुयोग्य पदे निश्चित करण्याकरिता तज्ञ समितीची पुनर्रचना करावी व या पुनर्रचित तज्ञ समितीने अपंगासाठी सुयोग्य पदे निश्चित करण्याकरीता सर्व शासन निर्णयांचे पुनर्विलोकन करून त्यातील त्रुटी दूर करून सुधारित शासन निर्णय काढावेत असे सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग यांना सूचित केले. त्यानुसार सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभागाने, तज्ञ समितीची पुनर्रचना केली व प्रधान सचिव(सामाजिक न्याय), यांच्या अध्यक्षतेखालील पुनर्रचित तज्ञ समितीने. अपंग आरक्षणासंदर्भातील आधीच्या शासन निर्णयात सुधारणा करण्याचे सर्व विभागांना सूचित केले. त्यानुसार सा. बां. विभागाच्या "गट-अ" "गट-ब" "गट-क" आणि "गट-ड" मधील पदांना निश्चित करण्यात आलेल्या अपंग आरक्षणासंदर्भातील शासन निर्णय, दिनांक

शासन निर्णय-

अपंग आरक्षणासंदर्भातील शासन निर्णय, सा. बां. विभाग क्रमांक-अपंग २००२/ प्र.क्र.३२३/ सेवा ३, दिनांक १८/१२/२००३ मधील परिच्छेद-१ मध्ये अपंगव्यक्ती (समानसंधी, संपूर्ण सहभाग व हक्काचे संरक्षण) अधिनियम १९९५ च्या कलम ३३ नुसार अपंगाचे तीन प्रवर्ग व अपंगाची टक्केवारी खालीलप्रमाणे देण्यात आली आहे:-

१) अंध/अल्पदृष्टी (दृष्टीहीनता)	१%
२) बहिरेपणा	१%
३) अस्थिव्यंग किंवा मंदमती	१%
एकूण आरक्षण	३%

आता त्या शासन निर्णयातील अनुक्रमांक १ व २ मध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे :-

१) अंध/ अल्पदृष्टी /मंददृष्टी	१%
२) बहिरेपणा	१%
३) अस्थिव्यंग तथा सिरब्रल, पाल्सी वा बहुविकलांगता	१%
एकूण आरक्षण	३%

२. शासन निर्णय सा. बां. विभाग, दिनांक १८/१२/२००३ सोबतच्या परिशिष्ट “क्ष” मध्ये अपंग आरक्षणासंदर्भात गट “अ” आणि गट “ब” मधील पदांची नावे, शारिरीक पात्रतेचे निकष व अपंगत्वाचा पात्र प्रकार / प्रमाण दर्शविणारे विवरण देण्यात आले आहे. आता, त्यातील नमूद पदांसाठी शारिरीक पात्रतेच्या निकषात/अपंगत्वाच्या पात्र प्रकारात / प्रमाणात तज्ञ समितीच्या सल्ल्याने सुधारणा करण्यात येत असून गट “अ” आणि गट “ब” मधील पदांसाठी अपंग आरक्षण, शारिरीक पात्रतेचे निकष, अपंगत्वाचा पात्र प्रकार दर्शविणारे सुधारित विवरण परिशिष्ट “क्ष” म्हणून या शासन निर्णयासोबत जोडण्यात येत आहे. पूर्वीचे परिशिष्ट “क्ष” रद्द समजण्यात यावे.

३. अपंगव्यक्ती (समानसंधी, संपूर्ण सहभाग व हक्काचे संरक्षण) अधिनियम १९९५ नुसार असणाऱ्या महत्वाच्या शब्दांच्या व्याख्या सोबतच्या परिशिष्ट “य” मध्ये देण्यात आल्या आहेत.

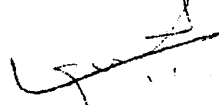
४. अपंग आरक्षणा संदर्भातील शासन निर्णय दिनांक १८/१२/२००३ मधील परिच्छेद ४ मधील सूचना/तरतूदी जशाच्या तशा लागू रहातील.

५. सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या गट “क” आणि गट “ड” मधील पदांवरील अपंग आरक्षणासंदर्भातील शासन निर्णयात (दिनांक १८/१२/२००३ च्या शासन निर्णय) सुधारणा/बदल करण्याबाबत वेगळे आदेश स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येत आहेत.

७. प्रस्तुत शासन निर्णय आदेशाच्या दिनांकापासून अमलात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सहपत्र- परिशिष्ट "क्ष" व "य"

(वि. भा. वगाडे)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत सहपत्रासह,

मा.राज्यपाल यांचे सचिव,

मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव,

मा.मंत्री/राज्यमंत्री, सा. बां. यांचे स्वीय सहायक,

* सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,

* निबंधक, लोक आयुक्त व उप लोकआयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,

* निबंधक, उच्च न्यायालय(अपीलेट साईड) मुंबई,

* प्रोथोनेटरी अँड सिनिअर मास्टर, उच्च न्यायालय, मुंबई,

महालेखापाल १ (लेखा वअनुज्ञेयता/लेखा परिक्षा) मुंबई,

महालेखापाल २ (लेखा वअनुज्ञेयता/लेखा परिक्षा) नागपूर,

अधिदान व लेखाअधिकारी, मुंबई,

निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई,

सेवायोजन संचालनालय, मुंबई,

सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई,

अन्य मंत्रालयीन विभाग,

सा. बां. विभागाच्या आधिपत्याखालील सर्व मु. अ.

मुख्यवास्तुशास्त्रज्ञ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

उपमुख्य वास्तुशास्त्रज्ञ, मुंबई/पुणे/औरंगाबाद/नागपूर,

सर्व अधीक्षक अभियंते,

किनारी अभियंता, मुंबई

सर्व कार्यकारी अभियंते,

संचालक, उपवने व उद्याने, मुंबई,

संचालक, बी,डी,डी.चाळी, वरळी, मुंबई

प्रशासकीय अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

कार्यासन(सेवा १)/(सेवा २)/(सेवा ४)/(सेवा ५)/(आस्था.१) / (आस्था.२)/

परिशिष्ट “क्ष”

(शासन निर्णय, सा. बां. विभाग क्रमांक-अपंग २००५/प्र.क्र.१०२/सेवा-३.
दि.३/१०/२००५ गेबतचे परिशिष्ट).

सा. बां. विभागातील गट “अ” आणि “ब” मधील पदावरील सरळसेवा भरतीमध्ये
अपंग आरक्षणासंदर्भातील शारिरिक पात्रतेचे निकष व अपंगत्वाचा पात्र प्रकार/प्रमाण
दर्शविणारे विवरणपत्र.

क) स्थापत्य शाखा

गट “अ” मधील पदे

अ. क्र.	पद	अपंगत्वाचा पात्र प्रकार/प्रमाण (किमान ३०%)			सरळसेवा भरतीमध्ये आरक्षणाचे प्रमाण
		अंध/अल्पदृष्टी (दृष्टीहिनता)	बहिरंगपणा	अस्थिव्यंग किंवा सिरेब्रल पाल्सी वा बहुविकलांगता	
१	महाय्यक कार्यकारी अभियंता	पात्र (PS) (LV)	पात्र (P.D.)	पात्र (OL) पात्र (OA) पात्र (OL) (OA)	प्रत्येक प्रवर्गात १%
२	सहाय्यक अभि.श्रेणी-१	पात्र (PS) (LV)	पात्र (P.D.)	पात्र (OL) पात्र (OA) पात्र (OL) (OA)	प्रत्येक प्रवर्गात १%

गट “ब” मधील पदे

अ. क्र.	पद	अपंगत्वाचा पात्र प्रकार/प्रमाण (किमान ४०%)			सरळसेवा भरतीमध्ये आरक्षणाचे प्रमाण
		अंध/अल्पदृष्टी (दृष्टीहिनता)	बहिरंगपणा	अस्थिव्यंग किंवा मंदमती	
१	सहाय्यक अभि.श्रेणी-२	पात्र (P.S.)	पात्र (P.D.)	पात्र (O.L.) पात्र (OA) पात्र (OL) (OA)	प्रत्येक प्रवर्गात १%

ख) वास्तुशास्त्रीय संघटना-

गट “अ” मधील पदे

अ.क्र	पद	अपंगत्वाचा पात्र प्रकार/प्रमाण (किमान ४०%)			सरळसेवा भरतीमध्ये आरक्षणाचे प्रमाण
		अंध/अल्पदृष्टी (दृष्टीहिनता)	बहिरेपणा	अस्थिव्यंग किंवा सिरेब्रल पाल्सी वा बहुविकलांगता	
१	वरिष्ठ वास्तुशास्त्रज्ञ	पात्र(P.S.)	पात्र(P.D.)	पात्र (O.L.) पात्र (OA). पात्र (OL) (OA)	प्रत्येक प्रवर्गात १%
२	वास्तुशास्त्रज्ञ वर्ग.१	पात्र(P.S.)	पात्र(P.D.)	पात्र (O.L.) पात्र (OA). पात्र (OL) (OA)	प्रत्येक प्रवर्गात १%

- टीप :-**
- P. S.** Partially sighted (अल्पदृष्टी व्यक्ती)
L. V. Low vision (मंद दृष्टी)
P. D. Partially Deaf (अल्पबहिरी व्यक्ती)
O. L. One leg affected (एका पायाने अधू व्यक्ती)
O. A. One arm affected (एका हाताने अधू व्यक्ती)

परिशिष्ट "ब"

(शासन निर्णय, सा. बां. विभाग क्रमांक-अपंग२००५/प्र.क्र.१३७/सेवा-४.
दि. ३-१०-२००५ सोबतचे परिशिष्ट).

अपंग व्यक्ति (सामान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्काचे संरक्षण) अधिनियम १९९५
नुसार महत्वाच्या शब्दांच्या व्याख्या.

1) **Blindness** :- Blindness refers to a condition where a person suffers from any of the following conditions namely :-

- i) total absence of sight ; or
- ii) visual acuity not exceeding 6/60 or 20/200 (snellen) in the better eye with correcting lenses ; or
- iii) limitation of the field of vision subtending an angle of 20 degree or worse;

2) **disability** :- "disability" means:-

- i) blindness;
- ii) low vision;
- iii) leprosy-cured;
- iv) hearing impairment;
- v) locomotor disability;
- vi) mental retardation;
- vii) mental illness;

3) **hearing impairment** :- "hearing impairment" means loss of sixty decibels or more in the better year in the conversational range of frequencies : ...

4) **leprosy cured person** :- "leprosy cured person" means any person who has been cured of leprosy but is suffering from -

- i) loss of sensation in hands or feet as well as loss of sensation and paresis in the eye and eye-lid but with no manifest deformity;
- ii) manifest deformity and paresis but having sufficient mobility in their hands and feet to enable them to engage in normal economic activity;

- iii) extreme physical deformity as well as advanced age which prevents him from undertaking any gainful occupation, and the expression "leprosy cured" shall be construed accordingly;

5) **locomotor disability** :- "locomotor disability" means disability of the bones, joints or muscles leading to substantial restriction of the movement of the limbs or any form of cerebral palsy;

6) **mental illness** :- "mental illness" means any mental disorder other than mental retardation;

7) **Person with disability** :- "Person with disability" means a person suffering from not less than forty per cent. of any disability as certified by a medical authority;

8) **Person with low vision** :- "Person with low vision" means a person with impairment of visual functioning even after treatment or standard refractive correction but who uses or is potentially capable of using vision for the planning or execution of a task with appropriate assistive device;

9) **Cerebral Palsy** :- "Cerebral Palsy" means a group of non-progressive conditions of a person characterised by abnormal motor control posture resulting from brain insult or injuries occurring in the pre-natal, peri-natal or infant period of development.